

Raluca Marchiș

SELFIE ÎN OGLINDĂ

Când femeia devine mamă

EDITURA HERALD
București

Cuprins

Prolog	5
1. Mama ascun <i>Când jocul din copilărie „de-a mama și tata” devine realitate</i>	8
2. Mama gh <i>Îndrumător și profesor, doar două din multele tale meserii</i>	14
3. Mama feme <i>Din nou întreagă, un nou om</i>	24
4. Mama cop <i>Călătorii în timp, către copilăria trăită și amintită</i>	35
5. Mama sc <i>Când numai mama poate alina</i>	49
6. Mama natu <i>Când totul în jur reverberează bucuria ta</i>	56
7. Mama mart <i>Când verbul se conjugă doar la timpul prezent</i>	79

8. Mama socia	104
<i>Nu poți învăța chiar totul din cărți</i>	
9. Mama improvizea	121
<i>Fiecare copil are propriul manual de viață</i>	
10. Mama zbo	148
<i>Când copilul merge, mama are deja aripi</i>	
Epilog	155

Prolog

Scrisul este pentru mine un mod autentic prin care îmi validez anii trăiți, dându-le importanța pe care o merită. Tot ceea ce sfârșește în paginile scrise de mine sunt revelațiile experiențelor reale, din care am păstrat esența și pe care am interpretat-o intim, ca pentru un prieten drag.

Fiecare etapă din viața mea este marcată de publicarea unei cărți, cu ajutorul căreia se simplifică harta după care mă ghidez în călătoria mea reală și literară. Adolescența, cu toate frământările și căutările de sine, am diluat-o în parfum de narcise și am vărsat-o fără cenzură în romanul *Orașul din viața mea*. Prima parte a vieții mele de om responsabil și matur am îndosariat-o profesionist într-un roman contemporan, în care artistul se luptă să își salveze sufletul de sub costumul bine croit al carierei manageriale. Cu romanul *Corporatistul* am provocat niște valuri și am atins unele corzi sensibile, însă incredibila putere a ficțiunii împletite cu

experiența trăită timp de zece ani într-o multinațională au dat prozei mele o nouă direcție, pe lângă intrigă și dialog.

Dorința inepuizabilă de a scrie mă aduce în fața voastră pentru a treia oară, de data aceasta delimitând trecutul adolescenței care am fost și al femeii care am devenit, de rolul mamei pe care îl voi juca până la final.

Cartea pe care tocmai ați deschis-o și care vă invită într-o lume senzorială, căptușită cu hăinuțe caraghioase mărima trei, cu gângureli delicioase în surdină și senzația unor mânuțe moi cuprinzându-vă obraji, este expresia limpede a unei experiențe materne. Tot ce am primit în dar odată cu bebelușul meu: schimbarea, fascinația și perpetua provocare, le-am așezat în șoaptă în paginile ce urmează, ca pe niște așternuturi fine și călduroase.

Vă invit să vă așezați confortabil într-un loc retras și să vă deconectați de la forfota din exterior. Veți avea ocazia să pășiți într-un spațiu alternativ, un timp paralel cu agenda încărcată a zilelor obișnuite și să regăsiți experiența maternă doar din prisma trăirilor intense care v-au încercat în primii ani de viață ai copiilor voștri.

De câte ori mă gândesc la *Selfie în oglindă*, îmi imaginez o lectură mai degrabă simțită decât citită.

Am scris-o din nevoia de a desluși ceea ce simt trăind alături de copilul meu și care nu se regăsește în nicio carte pentru mame, poate doar în destăinuirile lor către o altă mamă.

1

Mama ascunsă

Ne naștem copii diferiți, creștem și devenim apoi adolescente speriate și nehotărâte, ne maturizăm și ne definim în cele mai variate modele de adulți, iar când devenim mame, toată diversitatea se contopește în energia inepuizabilă care ne animă fiecare zi de părinte, pentru tot restul vieții. Suntem mame în așteptare din secunda în care ne naștem femei și până când ținem în brațe o nouă ființă umană care ne seamănă în cele mai profunde feluri, ne pregătim inconștient pentru ceea ce ne-a fost predestinat. Trăim ani de-a rândul cu gândul că într-o bună zi vom fi exact ca mamele noastre, apoi ne răzvrătim, convingându-ne că trebuie să luăm o decizie, că a fi mamă nu este de la sine înțeles pentru toate femeile, ci o alegere personală, pe care într-un final majoritatea o facem când simțim că a sosit *momentul*. Acesta este procesul inevitabil al devenirii materne, specific generației noastre, când totul ne este permis, când orice putem cunoaște în cele mai precise detalii,

când alegerea ne aparține în totalitate, iar femeile pot decide să fie mamă și să joace și rolul tatălui în același timp, dacă aceasta este dorința lor.

Am fost o fetiță ca oricare alta, m-am jucat *de-a mama și copilul* ani la rând, după modelul clasic, instinctiv al tuturor fetițelor din lumea largă, care după doar câțiva ani de viață simt nevoia să își imite mamele, să își vindece, învețe, adoarmă, hrănească păpușile prin cel mai complex joc de rol. Este adorabil de urmărit acest joc de-a mama, la fel cum era acum treizeci de ani și probabil singura diferență este doar copilul, căci mama din mine a rămas aceeași, deși abia de curând am cunoscut-o cu adevărat.

Dăruirea maternă este la fel de intensă, seriozitatea cu care orice discuție sfârșește printr-o recapitulare și asigurare că toate sunt clare este identică, nevoia de a ocroti este interpretată în aceeași manieră ceremonioasă, de parcă obiectul dragostei noastre s-ar putea frânge. Povestea ar putea începe așa: „am fost fetițe și apoi am fost mame”. În spiritul instinctului matern, suntem mame dintotdeauna, deși doar după ce trupurile noastre împlinesc minunea atât de firească a nașterii, jocul devine realitate. Acum că sunt mamă din toate punctele de vedere, cele reale și cele închipuite, pot vorbi deslușit despre mama care am fost de când eram fetiță.

Nu dețin o statistică despre preferințele fetițelor atunci când vine vorba de bebelușii lor închipuiți, însă cred cu destulă convin gere că majoritatea își imaginează că sunt mame de fete. Așa îmi amintesc de mine și de prietena mea din copilărie, îngrijindu-ne păpușile cu toată seriozitatea, ducându-le la școală, citindu-le povești, croindu-le hăinuțe, învățându-le să se joace împreună, făcându-ne datoria și dedicându-ne toată imaginația și atenția educării corespunzătoare a fetițelor. Probabil că mamele noastre trăiau cu impresia că privilegiatele păpuși aveau să prindă viață și să ceară de mâncare. Anii copilăriei au trecut frumoși și proaspeți și îmi amintesc perfect cum jocul de-a mama și copilul rămăsese undeva într-un trecut aglomerat cu cărucioare, bucătării adecvat utilate, hăinuțe, xilofoane și animale de pluș miniaturale, într-un fundal desenat cu cretă colorată, unde Lolec și Bolec, Mihaela, Miaunel și Bălănel, Oblio, Arabela și Veronica ne furaseră inimile în succintele transmisii săptămânale ale unei televiziuni restrictive.

Am lăsat în urmă anii activităților simulate și ai realității imitate, pentru a face față adevăratei vieți, cu încercările ei inepuizabile. Probabil că atunci începe adolescența, când ne simțim suficient de puternice să înlocuim jocul de rol cu fapte reale și să ne asumăm propriul personaj. Este perioada cea mai fecundă spiritual, pentru că ne descoperim întâia oară

pe noi însene și descoperim lumea înconjurătoare, cu mintea deschisă și fără cenzură. Sunt anii devenirii feminine, în care mama stă *ascunsă* și așteaptă răbdătoare să se împlinească. *Cunoașterea și dovedirea de sine* sunt subiectele principale în orice experiență, sunt întrebările pe care vrem să le punem și răspunsurile pe care vrem să le dăm, fiind convinse mereu de un adevăr tot mai profund despre noi și viața pe care o descoperim. Suntem atât de preocupate de ceea ce ar trebui să însemnăm în ochii noștri și ai celorlalți, încât certitudinea maternă devine un impediment pe care îl înlăturăm, cu asigurarea că vom reveni la ea într-un *moment* mai potrivit.

Abia după ce anii adolescenței au copt fructul minții și femeia pășește tot mai sigură pe ea, conștientă de privirile pe care le întoarce, amintirea mamei ascunse se ivește după colț, acolo unde încep să se desfășoare anii maturității. Pentru că ceasul biologic al generației noastre este digital, suntem tot mai stăpâne pe timpul nostru și dintr-un exces de zel și dintr-un control puțin exagerat asupra propriului destin, hotărârea de a ne asuma rolul de mamă este supusă unei ecuații complexe în care necunoscutele sunt momentul oportun și alinierea perfectă a astrelor. Femeia de azi vrea să devină mamă atunci când toate aspectele vieții ei sunt în deplină armonie, astfel încât viitorul ei copil să aibă parte de promisiunea neștirbită a unei copilării fără griji.

O astfel de mamă sunt și eu, supusă standardelor nescrise ale femeii contemporane. Nu mă abat cu nimic de la regula mamei perfect pregătite și documentate înainte de a-și reasuma supremul rol și cu siguranță mă identific în aceeași măsură cu oricare altă mamă care a descoperit cu surpriză că a avea o păpușă adevărată înseamnă cu totul altceva decât anticipasem în copilărie. Ne este comună surpriza așa cum ne sunt comune toate sentimentele copleșitoare pe care nu le bănuiam atunci când răspundeam noi în locul copilului imaginar. Noi interpretăm de fapt ambele roluri, împărțindu-ne inegal între mamă și copil, pierzându-ne în două identități de altfel compatibile.

Devenim mame, iar ceea ce cândva era jocul nostru preferat ajunge să fie baza viitoarelor decizii și necunoscuta actualei noastre ecuații rămâne pentru totdeauna neelucidată: *copilul*, ca demonstrație vie a misterului umanității. Ne transformăm, ne modelăm, ne dezvoltăm laturi cu totul noi sau le trezim pe cele demult ascunse, pentru a ne adapta în permanență și a fi capabile să ținem pasul cu minunea evoluției umane.

Abia după ce începem să ne vedem copiii crescând, simțim ritmul în care timpul ar trebui să curgă, cadența în care viața ar trebui să își intoneze imnul. Nu aveam cum să știm că zilele pot fi pline

de armonie, unele după altele, fără excepție, până nu ne-am văzut copiii râzând, rostogolindu-se, gângurind, reușind tot ce își propun să facă fără să renunțe, continuându-și compoziția în același tempo susținut, cu ușurința unor virtuozii.

Viața se împarte în ce *a fost odată* și ce *nu bănuiam că ar putea fi vreodată*. Lumea maternă se distinge de cea premergătoare prin tot ceea ce reprezintă și poate fi înțeleasă doar de mame, pentru toți ceilalți rămânând un mister. Universul întreg se transformă în azur, iar zilele își defilează sărbătoarea noii vieți în propria noastră casă de parcă fiecare răsărit ar fi o paradă închinată omului. Zilele nu mai trec în pas alergător prin fața geamului, arătându-ne fugar numărul de pe tricou în neîntrerupta lor succesiune dinspre naștere spre moarte. Acum fiecare dintre ele poartă drept nume reușitele copiilor noștri. Nu ne mai amintim zilele după dată, ci după primul zâmbet, primul pas, primul *ma-ma*. Abia când ne privim copiii putem în sfârșit să savurăm plinătatea vieții, să ne lăsăm uimite de adevăratul ei potențial. Respirăm timpul, așa cum până nu demult respiram doar aer, iar ceasului i-am promis alte responsabilități. Nu mai alergăm spre apus cu gândul la următorul răsărit, pentru că toate orele ce le desparte sunt încărcate de amintiri gata să fie memorate. Calendarul nu ne mai arată timpul scurs, ci zilele senine și calde care ne așteaptă.

2

Mama ghid

Surprinzător sau nu, imediat după ce vestea purtătoare de bebeluș mi-a trezit toate simțurile și mai ales imaginația, ademenindu-le într-un dulce vârtej de vise gata să fie împlinite, gândurile mele nu s-au poticnit prea mult tricotând botoșei sau făcând liste de nume în funcție de gen, ci au alunecat fără preaviz pe un tobogan spiralat și amețitor, nimerind pe tărâmul fără de hotar al spaimei. Primele temeri de nesuportat pe care le-am avut gândindu-mă la maternitate au fost din cele mai prăpăstioase: că nu voi fi o mamă bună, că nu voi fi un exemplu pozitiv pentru copilul meu, că nu voi ști să îl fac să mă iubească și nu voi putea să îl învăț ceva despre lume, așa cum va avea nevoie ca să o poată înfrunta. Toate fricile se închinau uneia și mai mari, aceea de a nu fi în stare să îmi ajut copilul să devină adultul perfect care ar putea deveni și din cauza mea să rateze sau să se rateze. Până în acel moment nu mai făcusem niciodată o listă atât de minuțioasă despre tot ceea

ce bănuiam că nu sunt și ar trebui să fiu în mod imperativ, dar era imposibil să îmi pot îndrepta atenția către ceea ce eram. Îmi lipsea total judecata ca să mă pot apăra în fața propriilor mele acuze, fiind toată numai simțuri și dramă pusă față în față cu cea mai mare schimbare din viața mea.

Încă de pe vremea când doar îmi imaginam cum ar fi să fiu mamă, admitând cu hotărâre că vreau să fiu neapărat mamă într-o bună zi, un singur gând m-a însoțit constant, acela al reușitei mele personale. Nu puteam admite să devin mamă dacă nu aveam să fiu mai întâi împlinită. Vroiam încă de atunci ca viitorul meu copil să fie mândru de mine. Aceasta este fundația la care am construit ani de-a rândul până în momentul în care dorința de a fi mamă le-a depășit pe celelalte în intensitate, iar realizările personale mi-au fost suficiente să mă simt demnă de a fi mamă. Însă toate acestea s-au petrecut până când vestea că sunt însărcinată s-a dizolvat complet și a străbătut încâlcitul drum al sinapselor. Ce a urmat după aceea a fost epuizant, dar necesar, deși finalitatea încă nu am ajuns să o trăiesc și nici nu mă amănesc a o cunoaște curând.

A da naștere unei alte ființe umane mi s-a părut întotdeauna cel mai firesc fapt, actul elementar, rădăcina omenirii, ceva ce *este* fără a fi cercetat. Niciodată nu m-am gândit la însemnătatea actului

în sine, iar în ceea ce mă privea pe mine era de la sine înțeles că urma să dau dovadă de astfel de acte într-un viitor cert, dar greu de stabilit în calendar. Teoretic eram familiară cu întreaga listă de schimbări ce se nasc odată cu noua viață, dar nu știam încă de lista secretă de care nimeni nu vorbește. Am auzit mereu din gura proaspetelor mămici că este greu să fii părinte, că viața ți se schimbă, că altele sunt prioritățile. Toate acestea mi se par acum detalii ce țin de latura practică, administrativă a vieții de mamă, iar ceea ce am simțit eu că s-a schimbat atunci când din una am devenit două, două unite și apoi separate, a fost natura mea, umanul din mine care a avut nevoie de redefinire, de o reasigurare a ceea ce a fost și ce va fi de acum înainte.

Din secunda în care am devenit mamă, am început să analizez întregul meu ca om în paralel cu începutul de viață ce îl țineam în brațe, având în vedere că felul în care sunt, omul care am devenit, nu va fi fără importanță în lungul drum al devenirii copilului meu. Așa am ajuns să vreau să mă redescopăr, punându-mi întrebările cele mai îndreptățite.

Am purtat cu mine confuze răspunsuri o vreme nedefinită, până în momentul în care toată ființa mea a știut fără șovăială că poate și râvnește să dea viață. Abia de atunci încolo am mai mușcat o bucătică de înțelepciune.